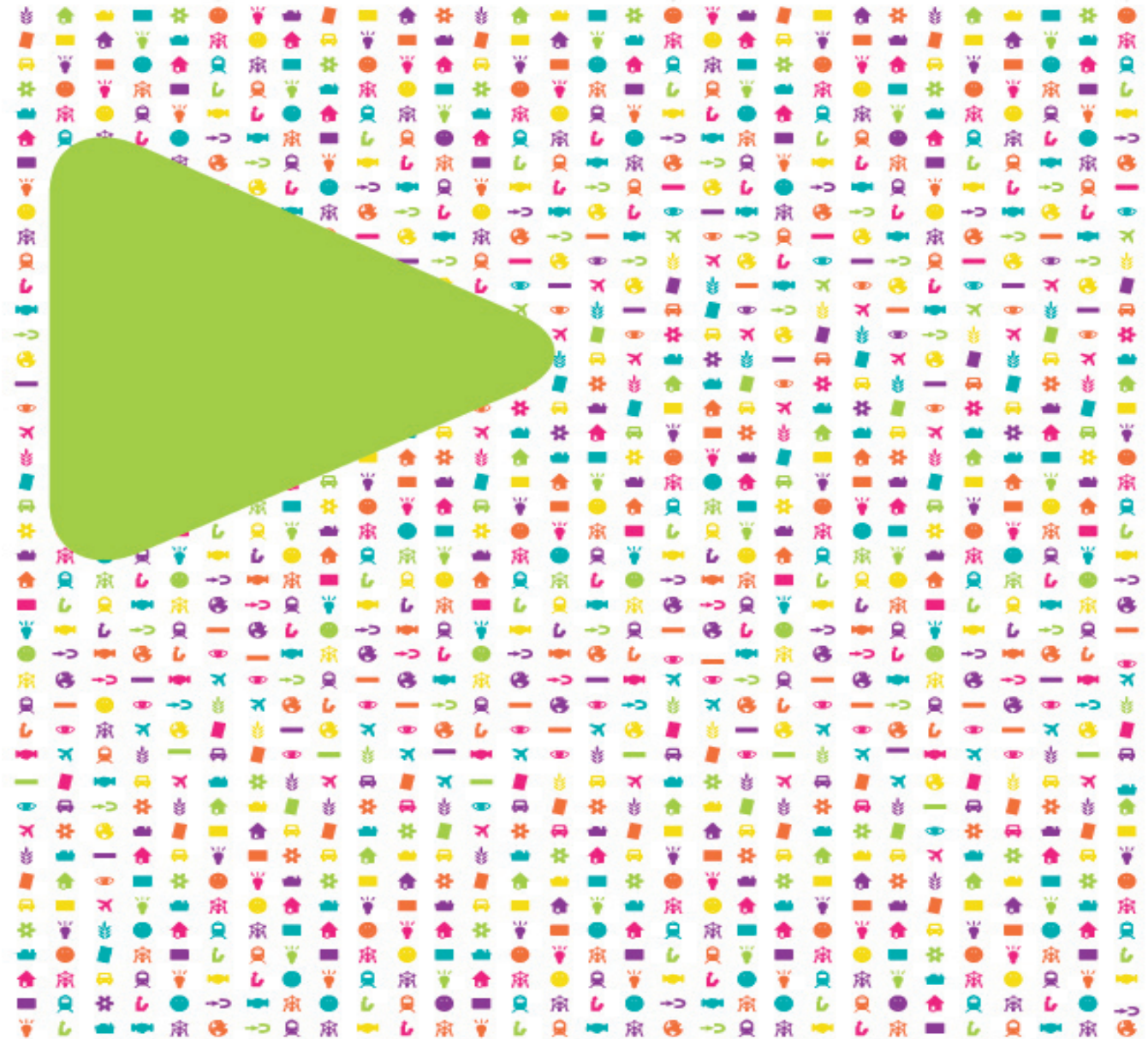

Vlaanderen in actie

een sociaal-economische impuls
voor Vlaanderen

VLAAMSE REGERING

Vlaanderen in actie

**Een sociaal-economische impuls
voor Vlaanderen**

*Door talenten, creatief ondernemen en duurzame diensten
samen de toekomst winnen*

Juli 2006

Samenvatting

*Het volledige document kan elektronisch verkregen worden op de webstek
<http://www.vlaanderen.be/vlaanderen-in-actie>
waar men ook terecht kan voor opmerkingen, suggesties, aanvullingen.*

Samen de toekomst winnen

Vlaanderen is **welvarend**. Ook al kennen we allerlei welvaartsziekten, geen generatie was gezonder dan de onze. Ook al kennen we tal van persoonlijke en maatschappelijke problemen, over het algemeen zijn we gelukkige mensen. Geen enkele generatie had het materieel beter. Geen enkele generatie leefde langer. Geen enkele generatie was ooit beter opgeleid. Ons onderwijs, onze voorzieningen van gezondheids- en verzorgingszorg, onze culturele agenda, onze infrastructuur van mobiliteit en communicatie: ze zijn allemaal van een heel hoge kwaliteit en ruim toegankelijk voor iedereen.

Welvaart en welzijn zijn zoals de democratie waarin ze bloeien: er moet blijvend aan gewerkt worden. We vergeten nogal vlug dat onze welvaart relatief jong is, niet ouder dan vijftig jaar. Bovendien leven we in een **open, globaliserende wereld**, die sneller dan ooit verandert. Economische en technologische ontwikkelingen volgen mekaar in razendsnel tempo op. In die zeer uitdagende internationale economische omgeving moet Vlaanderen zijn toekomst winnen.

Onze concurrentiekracht is een bron van welvaart en welzijn. Maar ze wordt bedreigd. Niet altijd zichtbaar maar soms ook sluipend. Door een gebrek aan diversiteit. Door onvoldoende breedtewerking in het onderwijs. Door sociale ongelijkheid. Door de impact van economie op ecologie. Door een soms stroeve overheid. Door het relatief verlies aan marktaandeel in een globaliserende wereld. De globalisering zet onze samenleving onder toenemende druk. De sociaal-economische ontwikkelingen in andere werelddelen zijn duizelingwekkend. Zij creëren grote onzekerheid bij onze bedrijven en hun werknemers.

Het is de opdracht van de politieke verantwoordelijken om de weg te wijzen en concrete antwoorden te geven op de vele uitdagingen.

Daarom koos de Vlaamse regering in juli 2004 voor een regeerprogramma waarin resoluut de nadruk werd gelegd op de versterking van ons **sociaal-economisch draagvlak**. De Vlaamse regering investeert echter niet alleen in, maar ook voor mensen. Niet alleen een *werkzaam* Vlaanderen is ons kenmerk, maar ook een *zorgzaam* Vlaanderen.

De wijze waarop de Vlaamse regering investeert in en voor mensen is zakelijk en verifieerbaar. Zopas verscheen een *bilan*, een **balans van twee jaar** Vlaams regeringsbeleid. Daarin wordt puntsgewijs uiteengezet wat deze regering al heeft verwezenlijkt van het Regeerakkoord van 2004. Al die beslissingen zijn genomen binnen een gezond budgettair kader.

Onze visie

De tijd is rijp om ons **beleid nóg effectiever** te maken, door het te kaderen in een groter geheel van evoluties en ambities; door het nóg meer te concretiseren in bijkomende projecten, investeringen en maatregelen; door de impact ervan te vergroten en zoveel mogelijk mensen en groepen in Vlaanderen bij onze ambities en acties te betrekken.

Vlaanderen moet kordaat en doelgericht investeren in **brede talentontwikkeling**, in vernieuwend en **creatief ondernemerschap** en de **duurzame benutting van logistieke troeven**. Door daarop volgehouden in te zetten kunnen we **de toekomst winnen**.

Met 'Vlaanderen in actie' willen we ons richten op de **kritische succesfactoren** van het sociaal-economische beleid, factoren die zowel onze troeven als onze uitdagingen zijn.

Dat onze mensen en hun talenten tot de sterkste troeven van Vlaanderen behoren, wordt steeds weer bevestigd: De kwaliteit van opleidingen is hoog, ons aanpassingsvermogen legendarisch: ‘*We trekken onze plan*’ ! De motivatie en inzet zijn groot, onze talenkennis meer dan behoorlijk. Steeds meer spelen deze factoren van *menselijk kapitaal* een belangrijke rol in de kenniseconomie. Sociale samenhang ook, waarvoor het onderwijs en het verenigingsleven een belangrijke basis kunnen leggen. Sociale participatie, doordat iedereen kán werken.

Onze tweede troef is iets waarin we ook nu al goed zijn: we zijn creatief, we zijn innovatief en we zijn een volk van ondernemers. Maar het is een uitdaging om hierin nog beter te doen. We moeten nóg meer durven: durven innoveren, durven ondernemen, durven internationaliseren. Durven nieuwe producten op de markt zetten, niet alleen hier, of in onze buurlanden. Maar ook in de groei-economieën van het oosten. Durven investeren. Durven buitenlands talent aantrekken. Durven falen ook. En herbeginnen.

Een derde troef is onze uitstekende centrale geografisch ligging, in het hart van West-Europa. Die zorgt voor geweldige mogelijkheden in een globaliserende wereld waarin transport van mensen, goederen en diensten steeds belangrijker wordt. Maar in die grote wereld is ‘*Vlaanderen maar een voorschoot groot*’. Onze ruimte is schaars en wordt een kostbaar goed. We moeten zuinig zijn met ons milieu en in onze energievoorziening. Maar door slim en creatief te zijn, kunnen we deze beperkingen ombuigen tot opportuniteiten. Deze kansen zullen we grijpen.

Onze vierde troef: de slagkracht van de Vlaamse overheid. De structuren van de Vlaamse overheidsadministraties zijn pas hervormd. We werken nu aan de cultuur: de klantvriendelijkheid verbeteren, de kwaliteit van de dienstverlening optimaliseren, het gevecht voeren tegen *verkokering*, de integriteit van ambtenaren garanderen.

Er is een vijfde troef die we moeten uitspelen. Vlamingen hebben altijd opengestaan voor de buitenwereld. Alleen die regio’s die openstaan voor verandering, voor andere culturen, voor nieuwe trends, nieuwe ideeën en nieuwe producten, zullen in de globalisering geen bedreiging zien, maar een uitdaging. Daarom moeten we nog meer aan internationalisering werken.

Tenslotte is er een zesde troef. Door de combinatie van onze kennis, creativiteit en innovatievermogen, hebben we uitstekende kaarten om een aantal negatieve effecten op het vlak van milieu en gezondheid te voorkomen, te beperken en indien nodig, te herstellen. Deze troef bestaat erin dat we inzien dat duurzaamheid een opportuniteit is, ingegeven door de noodzaak om milieuvorraden duurzaam te beheren, om een verregaande ontkoppeling te verwezenlijken tussen hoeveelheid milieudruk per eenheid behoeftevervuiling, of duurzaam om te springen met onze energiebehoeften.

Deze sterke troeven verder ontwikkelen en ze samen internationaal uitspelen: dat zijn de centrale doelstellingen van ‘*Vlaanderen in actie*’. Er voor zorgen dat we al deze troeven *tegelijktijd* uitspelen, ook dat is een uitdaging die we verstandig moeten aanpakken. We moeten het ook tijdig doen, niet morgen, maar nu. Met een visie voor de komende decennia. Regeren is vooruitzien. Daarom nu al nadenken hoe we het binnen vijf, tien of twintig jaar zullen stellen. De horizon van ‘*Vlaanderen in actie*’ ligt op 2015-2020. Een periode die de duur van de huidige regering overstijgt. Maar dat zal ons niet beletten om ook nu al beslissingen te nemen die mogelijk pas dan hun volle impact hebben.

Onze ambities

Vlaanderen telt zes miljoen mensen. Dat zijn zes miljoen ambities. Die ambities kunnen we bundelen door drie bruggen te slaan: de brug tussen de verschillende groepen van de huidige generatie, de brug tussen de huidige en de toekomstige generaties en de brug naar de wereld.

We willen dat onze samenleving **gelijke kansen** biedt aan elk kind, elke jongere, elke oudere, elke man en elke vrouw, om zijn of haar talenten en competenties zo goed mogelijk te ontwikkelen en om deze ten dienste te stellen van de samenleving. We willen een zorgzame samenleving waar **levenskwaliteit en maatschappelijke samenhang** centraal staan.

We willen onze huidige **levensstandaard**, de hoge **levenskwaliteit** en de goede **leefomgeving** bestendigen en verbeteren, duurzaam en bedachtzaam, zodat ook de komende generaties het even goed, zoniet beter hebben dan wij.

We willen dat **Vlaanderen een topregio** blijft, niet alleen in Europa, maar in de hele wereld, vooral ook op sociaal en economisch gebied. *Samen de toekomst winnen, om te schitteren tussen de besten.*

Wij moeten de ambitie hebben om bij de **Europese kopgroep** aan te sluiten. Niet het gemiddelde, wel de top is onze norm. Als we slim genoeg zijn, gaat dat niet ten koste van onszelf, noch van onze omgeving en het milieu. Groei kan ook duurzaam zijn, en ecologisch verantwoord. Vooral de nieuwe economische groei die steunt op wetenschap en technologie, kennis en diensten. Een groei die steunt op creativiteit en aanpassing. Een groei die inspeelt op internationale trends. Op onze centrale ligging. Op een overheidsapparaat dat snel en efficiënt werkt. Een groei die het best tot ontwikkeling komt in een samenleving die ook echt samenleeft en waarin elke burger ten volle kan participeren.

Onze aanpak

De sociaal-economische actie die we voorstellen, omvat een **economisch** programma. Daarmee zijn ook de grenzen ervan aangegeven. Deze actie is geen nieuw regeerprogramma. Ze claimt niet de volledige politiek. Ze **accentueert** vooral de **sociaal-economische dimensies** ervan.

Economie is een krachtige motor die zorgt voor de aandrijving van de maatschappelijke machinerie. Dit project besteedt ook aandacht aan thema's die op het eerste zicht **niet economisch** zijn: onderwijs, milieu, gezondheid, zorg. Maar elk raken ze aan de economie en creëren ze er belangrijke randvoorwaarden voor.

Op die manier wordt de sociaal-economische actie die we hier voorstellen, ingebed in een breed Vlaams maatschappelijk en politiek project.

Zes troeven hebben we. Onze mensen, hun creativiteit, onze ligging, een slagkrachtige overheid, internationale openheid en duurzaamheid als opportuniteit.

Investeren in materiële zaken alleen zal niet voldoende zijn. Vooral ook aan de **immateriële dimensies** moeten we sleutelen. Aan de attitudes. Aan het aanleren van vaardigheden zoals creativiteit, assertiviteit, talenkennis, innovatievermogen, lef, durf en ondernemingszin. Kwaliteiten die de overheid niet van bovenaf kan opleggen. Vaardigheden ook, die de mensen zélf kunnen aanleren en belichamen. Zorgen ook voor een betere maatschappelijke samenhang. Nastreven van gemeenschappelijke doelstellingen en daarvoor samenwerken. Op mekaar inspelen en anticiperen waar problemen kunnen ontstaan. Over de muurtjes kijken en verkoking bevechten. Virtuele bevoegdheidsafbakening overwinnen. Maatschappelijk mobiel zijn ook. Een grotere interactie nastreven tussen de werelden van het onderwijs, van de

ondernemingen, van de ambtenaren. Drie werelden die teveel gescheiden werken van mekaar. Meer interactie ook waar synergieën mogelijk zijn. Onze universiteiten en hogescholen moeten meer samenwerken met de bedrijven. Onze kennisinstellingen en onderzoekscentra moeten meer samenwerken met elkaar, omdat de grootste vooruitgang mogelijk is door interdisciplinariteit. De overheid moet meer gebruik maken van de bestaande wetenschappelijke, technologische en maatschappelijke expertise in de instellingen die ze meestal zelf betoelaagt. Betere netwerken maken, waarin mensen en organisaties ‘beste praktijken’ met elkaar kunnen delen.

De problemen **slim aanpakken**. Innovatie is niet alleen technologisch. Ook op niet-technologisch vlak bestaan vele uitdagingen: betere technieken van informatiedoorstroming, een grotere klantvriendelijkheid door gebruik van moderne informatie- en communicatietechnologie, een systematische veralgemening van het één-loket idee, zodat mensen, ondernemingen en organisaties niet van het kastje naar de muur worden gestuurd, nieuwe inzichten incorporeren rond marketing, design, organisatievormen, intercultureel ondernemen, creativiteit, verhogen van de efficiëntie en doelmatigheid. Tijdig de grenzen zien van de milieu-gebruiksruimte. Zorgvuldig omgaan met energie.

In deze sociaal-economische toekomstactie zullen we werken met **projecten**. Deze projecten groeperen we rond de troeven die we hierboven geschetst hebben, in de vorm van uitdagingen:

- Uitdaging I: Voluit voor elk talent;
- Uitdaging II: Creativiteit, innovatie als cultuur, ondernemerschap;
- Uitdaging II: Vlaanderen als poort op Europa;
- Uitdaging IV: De overheid in actie;
- Uitdaging V: Méér internationalisering;
- Uitdaging VI: Duurzaamheid benutten als opportuniteit.

De vijfde uitdaging, rond ‘meer internationalisering’, en de zesde uitdaging, rond ‘duurzaamheid’, zitten verspreid over deze vier andere.

De ongeveer dertig projecten die we hier voorstellen, zijn **gevarieerd van aard** en opzet. Sommige projecten zullen een breed publiek aanspreken en zijn breed mobiliserend. Andere zijn dan weer meer geschikt voor een beperktere groep van ‘stakeholders’. Enkele projecten sluiten zeer nauw aan bij het bestaande beleid, andere zijn dan weer nieuw, maar in ieder geval accentueren ze allen bepaalde sociaal-economische dimensies en uitdagingen.

Het succes van de projecten wordt zoveel mogelijk afgemeten aan de hand van **indicatoren en internationale benchmarking**. Op termijn moet het mogelijk zijn om de verschillende objectieven zo kwantitatief mogelijk te vertalen, en om vervolgens het al dan niet succesvolle verloop ervan cijfermatig op te volgen aan de hand van een scorebord.

De projecten kunnen uitmonden in beleidsmaatregelen. In de meerjarenbegroting is de nodige budgettaire ruimte voorzien. Op korte termijn zal de regering de hier voorgestelde projecten budgettair in kaart brengen. We maken een **budgettaire boordtabel** van deze sociaal-economische actie.

Voor de globale opvolging van ‘Vlaanderen in actie’ roepen we ook een **sociaal-economisch forum** in het leven. Dit bestaat uit een 150-tal ‘*captains-of-society*’, evenwichtig en divers samengesteld, dat vier maal per jaar samenkomt om het verloop van projecten op te volgen en om eventueel nieuwe projecten voor te stellen. Administratief en logistiek wordt de hele actie gecoördineerd door een Stuurgroep onder leiding van de minister-president.

Uitdaging I: Voluit voor élk talent

*We zetten maximaal in op de **kracht van mensen en talenten**. We investeren in de ontwikkeling van talenten en vaardigheden van **é**lk kind, **é**lke jongere en **é**lke volwassene. Ook op de arbeidsmarkt moet **é**lk talent tot zijn recht kunnen komen onafhankelijk van bijvoorbeeld afkomst of leeftijd. We moeten zorgen voor gelijke kansen om de rijkdom aan diversiteit in de samenleving tot zijn recht te laten komen. Gaan voor **é**lk talent is een belangrijke economische troef en draagt bij tot een sterkere sociale samenhang.*

Kennis is een dynamiserende factor voor de economie. Vlaanderen kan belangrijke **troeven** openleggen in het streven naar een competitieve kenniseconomie, zoals ook de Europese Unie met haar Lissabonstrategie ambieert. Het investeert in een onderwijs van wereldklasse. We moeten die **kwaliteit** behouden en zelfs verbeteren.

De jongeren die nu echter nog teveel uit de boot vallen, moeten aan boord blijven: voor hun eigen ontplooiing, maar ook voor onze economie. De kloof tussen de best presterende en de zwakste leerlingen is nergens zo groot als in Vlaanderen. Er zit dus een **leerkloof** tussen groepen.

Ontwikkeling van talent en competentie houdt niet op buiten de schoolpoort. De stap van de school naar de arbeidsmarkt is slechts één van de vele leerstappen die een mens in zijn loopbaan zet. Leren én werken gaan de hele loopbaan door. Tussen de wereld van leren en die van werken ligt niet één grote brug die je mist of oversteekt. Er zijn vele oversteekplaatsen – brede en smalle - die meermaals genomen (moeten) worden. Dit moet resulteren in een toename van het **levenslang- en levensbreed leren**.

Dat levenslang leren **voor iedereen toegankelijk** maken is nog belangrijker dan het halen van de Europese doelstelling. Vandaag is de deelnamekans aan opleiding nog ongelijk verdeeld: voor jongere werknemers meer dan voor oudere. Ondernemingen organiseren vaak alleen vorming voor nieuw aangeworven personeel, blijkt uit onderzoek. En er is een Mattheüeffect: wie hooggeschoold is, heeft meer kans op verdere opleiding. Zoals voor het onderwijs komt het erop aan om ook voor levenslang leren de kans op deelname voor alle mensen even groot te maken.

Doordat bepaalde groepen van mensen hun talenten niet ten volle (kunnen) ontplooiën – zowel in het onderwijs als op de arbeidsmarkt – kunnen ze niet volwaardig participeren aan de samenleving. Dit verbreekt de sociale cohesie van de samenleving. Vlaanderen kiest voor een **sterke én sociale samenleving**. Door te investeren in de talenten van elkeen maken we van ons onderwijs en onze arbeidsmarkt een bindmiddel voor de sociale samenhang.

Maatschappelijke instabiliteit en economische vooruitgang verhouden zich als water en vuur. Een samenleving van onderling vertrouwen daarentegen zorgt voor gezonde economische groei en welvaart. Maar onze samenleving is in volle beweging door de vervrouwelijking van de arbeidsmarkt, de vergrijzing van de bevolking en de verkleuring van het straatbeeld. Een veranderende samenleving biedt heel wat kansen, maar de maatschappelijke veranderingen, samen met de toegenomen complexiteit van de menselijke relaties, wekken ook gevoelens van **onzekerheid** op.

Onderwijs en vorming moeten jongeren en volwassenen daarom **competenties** aanreiken om de diversiteit en de complexiteit van de samenleving beter aan te kunnen en de kwaliteit van leven en samenleven te verbeteren. Onderwijs en vorming moeten de waarden aandragen die zorgen voor een verdraagzame en tolerante samenleving en die de participatie aan het maatschappelijke, culturele en politieke leven bevorderen. Onderwijs en vorming spelen ook een wezenlijke rol in de **persoonlijkheidsontwikkeling**. Al deze functies zijn ook onderling verbonden: plezier vinden in leren en ontwikkelen van nieuwsgierigheid zijn doelstellingen die verband houden met wetenschappelijk onderzoek en innovatie. Scholen zijn ten slotte belangrijke én unieke ontmoetingsplaatsen: kinderen en jongeren van verschillende

achtergrond en met verschillende talenten ontmoeten er elkaar. Daar moet talentontwikkeling in diversiteit dagelijks gerealiseerd worden. Scholen hebben de sleutel van de toekomst in handen en zetten de poort open naar een samenleving van verbondenheid.

Door te **investeren in de ontwikkeling van talenten** en competenties investeren we ook in een gezonde economie. De versterking van de sociale cohesie (door te focussen op gelijke startkansen) is op haar beurt een belangrijke economische troef.

Deze opties vormen een grondlijn van deze Vlaamse Regering en van de verschillende projecten die in ons actieplan worden voorgesteld: met *Accent op talent* richten we ons op de beeldvorming en ontwikkeling van **technische en technologische competenties**. Met *Succes in studeren en onderzoek ondersteunen*, streven we een tweede democratisering golf in het hoger onderwijs na, een hogere participatie, meer gelijke kansen, betere studieoriëntering en begeleiding, grotere verantwoordelijkheid voor instelling en student, meer kwaliteit in onderzoek. *Meer integratie tussen leren en werken* plaatst de problematiek van de **brugverbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt** centraal. De “*Competentieagenda*” die met de sociale partners wordt opgemaakt, is een wegwijzer voor het competentiedenken van de komende jaren: bedrijven blijvend aanmoedigen om een **competentiegericht personeelsbeleid**, verder werken aan ervaringsbewijzen en ‘het recht op loopbaandienstverlening’. Het project *Diversiteit: gelijke kansen geven- gelijke kansen grijpen*, speelt in op het feit dat bedrijven de omgeving bij uitstek zijn waar diversiteit een plaats heeft. In een vergrijzende samenleving mogen we niet langer onachtzaam blijven voor de competenties en de ervaring van oudere werknemers. In het kader van het Meerbanenplan werd al een reeks initiatieven genomen (de tewerkstellingspremie, de ervaringsclubs die de oudere werkzoekenden op een aangepaste wijze de nodige ondersteuning bieden om effectief de blik op de arbeidsmarkt te blijven richten, enz.) bouwt voort op die initiatieven en realiseert het expertisecentrum leeftijd en werk en het ondernemingsplatform diversiteit. De **werkbaarheid** van jobs verhogen hangt nauw samen met de organisatie van de arbeid in een onderneming. Via het project *werkbaarheid* bieden we ondernemingen de mogelijkheid om pilootprojecten te ontwikkelen inzake innovatieve arbeidsorganisatie.

Uitdaging II: Creativiteit, innovatie als cultuur, ondernemerschap

We willen een cultuur van permanente economische vernieuwing, waarin ondernemerszin van jong en oud, mannen en vrouwen, in alle sectoren wordt aangemoedigd. We willen een bedrijfseconomisch en industrieel weefsel dat ook nieuwe dimensies in het ondernemen creatief aanboort, opportuniteiten rond levenskwaliteit, diversiteit, kwaliteitszorg, design, gezondheids- en welzijnzorg of duurzaam en intercultureel ondernemen.

De doelstelling uit het Regeerakkoord luidt als volgt: “Vlaanderen moet verder evolueren naar een **ondernemende, innoverende, lerende en creatieve samenleving**.”

We hebben in de 20ste eeuw gezien dat we onze economische ontwikkelingen vooral te danken hebben aan de technologische vooruitgang, waardoor de productiefactoren arbeid en kapitaal steeds efficiënter worden ingezet. Maar er is ook een belangrijke derde component opgedoken: **kennis, menselijk kapitaal en creativiteit**. Maar doordat kennis zich bliksemsnel mondiaal verspreidt, is technologische voorsprong een kortstondige illusie. We zullen **verstandig moeten concurreren** en dat is niet alleen op loonkosten en fiscale lasten.

Een nieuwe economische visie die relevant is voor Vlaanderen, deelt de economie op in vier soorten **groei-activiteiten**: onder *levenskwaliteit en welzijn* vallen alle economische activiteiten die comfortgedreven zijn (persoonsverzorging, horeca, toerisme, winkels, welzijn

en gezondheid, vrije tijdsbesteding, amusement, sport en media, enz.). Kortom, *geluk als motor van de economie*. Een tweede vorm van economische activiteit bestaat uit die bedrijven die een bepaalde technologie of expertise aanleveren, vanuit een *technology push* perspectief. Een derde soort economische activiteiten heeft te maken met de *professionele, kennisintensieve dienstverlening* van consultants, advocaten, banken en financiële wereld, verzekeringswezen en fondsenbeheerders. Tenslotte zijn er ook de *locatiegebaseerde economische activiteiten*, zoals de zware en energie-intensieve industrieën (energieproductie, chemie, automobiel, haven-activiteiten, enz...). De industrie levert hoe dan ook een belangrijke bijdrage tot de welvaart in Vlaanderen, namelijk 1/3 van de welvaart gegenereerd in de privésector en 1/4 van de totale economie.

In elk van deze vier categorieën heeft Vlaanderen grote opportuniteiten die we kunnen versterken.

Macro-economische gezien maakt onze regionale economie verschillende ontwikkelingsstappen door: van een '**factor-gedreven economie**' waarin economische groei het resultaat van de hogere inzet van productiefactoren over een '**efficiëntiegedreven economie**', waar de economische groei wordt gedreven door de verbeterde efficiëntie waarmee goederen en diensten worden geproduceerd, tot de '**innovatie-gedreven economie**' waarin landen en regio's niet langer concurreren op het niveau van prijzen, gegeven de relatief hoge kosten van de aanwezige productiefactoren. Maar ook een strategie op basis van efficiëntieverhoging is niet langer houdbaar aangezien de mogelijkheden uitgeput raken en men steeds korter bij de grens van technologische mogelijkheden zit. Landen en regio's in deze ontwikkelingsfase zijn verplicht 'anders' te gaan concurreren waarbij de nadruk ligt op kwaliteit, innovatie, creativiteit. Ondernemingen met unieke strategieën op het vlak van marketing, distributie, O&O en netwerkvorming zijn hierin een belangrijke schakel, naast de institutionele omgeving die evenals de geproduceerde goederen en diensten gekenmerkt wordt door een steeds hogere kwaliteit. Onder invloed van de **toenemende globalisering** moet Vlaanderen meer en meer de overstap naar de innovatiegedreven economie maken.

Dit willen we verder bewerkstelligen met de projecten die vallen onder Uitdaging II.

Onder het luik **Met creatief ondernemerschap geraken we veel verder** stellen we projecten voor die het aantal *startende ondernemingen* in Vlaanderen, drastisch moet verhogen. De noodzakelijke netwerkvorming tussen competentiepolen, strategische onderzoekscentra en universiteiten komt aan bod in het project *Creatieve netwerken*. In *Internationaal ondernemen* stellen we verschillende acties voor om Vlaamse bedrijven meer en beter te richten op nieuwe internationale strategieën: meer internationale gazelles, de belangrijke rol van rolmodellen, duurzaam, ethisch en intercultureel ondernemen. Andere projecten omvatten de *toeristische sector*, het stimuleren van meer *Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen*, en *Sociale Vernieuwingsprocessen*.

Onder het luik **Innovatie** richten we in *Brain Port Vlaanderen* onze aandacht op het aantrekken van jonge onderzoekers (programma Odysseus), maar ook op een andere manier van werken voor Vlaamse toponderzoekers (programma Methusalem). In het project *KMO-innovatie-actieplan* bieden we maatwerk aan voor een grotere innovatiegedrevenheid van onze Vlaamse KMO's. Het project *I-tot-de-derde-macht* lanceert een politieke discussie over evenwichten in het beleidsinstrumentarium voor innovatie. In *Vlaanderen i-2010* richten we onze pijlen op informatie- en communicatietechnologieën als hefboom voor meer innovatie bij bedrijven en bij de overheid. *Steden als brandpunten van innovatie* is een belangrijk mobiliserend project, evenals het project rond *innovatie in welzijn en gezondheid*.

Uitdaging III: Duurzame poort op Europa

We bouwen de kwaliteit van onze centrale ligging uit in een stabiel weefsel van logistieke netwerken (wegen, spoor, water, nutsvoorzieningen, ICT), binnen het kader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, waardoor Vlaanderen een efficiënte internationale ontvangst-, bewaar- en doorgangspoort wordt. We bewaken de kwaliteit van deze fysieke omgeving door duurzame infrastructuurinvesteringen gebaseerd op het duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen.

Volgens een recente studie staan we op de **vijfde plaats** van alle Europese landen als het gaat om de **aantrekkingskracht van de logistieke infrastructuur**. Vlaanderen is de uitvalsbasis voor talloze distributiecentra, multinationale bedrijven en internationale instellingen en verenigingen. De bedekkingsgraad in **logistieke netwerken** (wegen, spoor, water, pijpleidingen, nutsvoorzieningen, ICT, kabel, gsm en gps) is uitstekend. De intensiteit aan 'poorten' (de **zeehavens** Antwerpen, Gent, Zeebrugge en Oostende, inclusief de internationaal georiënteerde multimodale **logistieke parken**, de stations voor de **hoge-snelheidstrein** en de internationale passagiers- en vrachtlucht-haven van **Zaventem**) biedt ongekeende mogelijkheden van economische ontwikkeling voor opslag, distributie, transport en transit, voor duurzame infrastructuurinvesteringen, inter- en multimodaliteit en slimme logistiek, waarbij ook flexibiliteit en prijsvormingsmechanismen een belangrijke rol kunnen spelen.

Het is van groot belang om onze logistieke draaischijf draaiende te houden. De ruimte in Vlaanderen is echter schaars geworden. Een efficiënter gebruik ervan is daarom essentieel. We moeten de bereikbaarheid van de knooppunten en de poorten op selectieve wijze waarborgen. Daarbij moeten we het vervoer over water en spoor verder stimuleren. Een goed verkeersbeheer leidt tot een betere benutting van de verkeersnetwerken. Een centrale uitdaging is daarom het verwezenlijken van een **duurzame intermodaliteit**. Sommige vervoerswijzen hebben immers nog een capaciteitsoverschot, veroorzaken minder milieuschade, minder hinder voor omwonenden of beperken het risico op verkeersongevallen.

We moeten ook, meer dan nu het geval is, de logistieke opportuniteiten benutten en er een **grotere toegevoegde waarde** mee creëren. Bedrijven moeten zich organiseren om lading te consolideren, op te slaan, over te slaan én er waarde aan toevoegen. De infrastructurele, technische en organisatorische afstemming van goederenstromen levert voordelen op aan havens en binnenlandterminals. **Ordergestuurde productie** (of 'postponed manufacturing') kan hierbij richtinggevend zijn. Dit is een productiestrategie waarbij de eindproducten modulair worden geassembleerd, op basis van de consumentenbehoeften. Basisproducten worden aangeleverd en in een latere fase samengesteld tot "gepersonaliseerde" eindproducten.

Maar biedt onze ligging precies de meest gunstige opportuniteiten, deze ligging wordt ook sterk bedreigd. Er zijn immers niet alleen grenzen aan de infrastructurele en nautische capaciteit, maar er is ook de blijvende druk op de verkeersveiligheid. Duurzaam mobiliteitsbeleid in Vlaanderen betekent méér dan het bereikbaar maken/houden van onze economische knooppunten. We moeten een **visie** uitwerken over hoe we onze mobiliteit uitbouwen, hoe we files vermijden, hoe we alle mogelijke transportmiddelen een optimale plaats geven, rekening houdend met milieu, mensen, maximale werkgelegenheid en vooral ook veiligheid. Het doel is het leggen van een **structurele koppeling tussen economische groei en verbetering van de ecologische en sociale kwaliteit** van de leefomgeving. Het begrip 'duurzaamheid' betekent daarbij een combinatie van **People, Planet en Profit**.

Deze visie wordt verder uitgebouwd in verschillende projecten. In *Logistiek Vlaanderen*, werken we rond een verdere capaciteitsbenutting van de multimodale infrastructuur, de regelgeving, de interactie van logistiek, onderzoek, onderwijs en arbeidsmarkt, duurzaamheidsaspecten en verkeersveiligheid. Als specifiek project rond onze Vlaamse zeehavens werken we aan *Maritieme snelwegen* en zullen we ook de mogelijkheid van een geïntegreerde *Flanders Port Area* onderzoeken. In het project *strategische uitbouw van onze luchthavens* werken we de toekomst van Zaventem en de regionale luchthavens verder uit.

Van *woning naar werk naar woning* buigt zich over de belangrijke problematiek van het woon-werkverkeer, terwijl we in de *Vlaamse magneet* Vlaanderen nóg aantrekkelijker maken als investeringsregio. In het project *Brussel als poort op Vlaanderen* stellen we een structurele sociaal-economische samenwerking met Brussel voor. Twee belangrijke projecten rond *Duurzaam met milieu en natuur* en *Uitmunten duurzaam energiebeleid* sluiten het (voorlopige) lijstje van projecten onder Uitdaging III af.

Uitdaging IV: De overheid in actie

We willen werken aan overheidsdiensten die klantvriendelijk en efficiënt zijn, die burgers, ondernemingen en organisaties daadwerkelijk ondersteunen. Een overheid ook, die zo goed mogelijk de strategische keuzes voor de toekomst in kaart brengt.

Uit onderzoek blijkt dat de **kwaliteit van de overheid** een belangrijke, bepalende factor is in de internationale economische positionering en het concurrentievermogen van een regio. Economen schatten dat deze inherente **'goodwill' in het maatschappelijk kapitaal** voor ongeveer 40 % bijdraagt tot het economisch succes van een regio. Het is daarom cruciaal dat het overheidsapparaat vertrouwen geniet van burger en onderneming, en een klantvriendelijke en efficiënte ondersteuning vormt voor mens en economie. In een recent vergelijkend onderzoek over 20 OESO-landen, blijkt dat de onderscheiden overheden in België relatief zwak scoren op het gebied van institutionele stabiliteit en fiscale geloofwaardigheid, op het gebied van vertrouwen in politici en regeringsbeloften en op het vlak van administratieve lasten. Inzake werkeethiek behoren we daarentegen bij de top van Europa. De operatie Beter Bestuurlijk Beleid hertekende de interne structuur van de administratie. Vandaag zit ze logischer in elkaar en is ze transparanter voor iedereen. Maar na de **structuur**, willen we nu ook **verder sleutelen aan de cultuur**.

In onze sociaal-economische actie willen we de rol van de overheid verbeteren met verschillende projecten. In *een meer klantvriendelijke, oplossingsgerichte Vlaamse overheid* introduceren we dienstverleningscharters, plannen rond diversiteit, betrouwbaarheid, kwaliteit, efficiëntie en innovatie. In *strategische contracten met de 13 centrumsteden* lanceren we het idee van een uniek aanspreekpunt voor steden wanneer zij grote projecten aanvatten. Zorgen voor een degelijke, cijfermatige onderbouwing van het beleid komt aan bod in *Met en weten: het scorebord van de overheid*, waarin we ook een *sociaal-economische benchmarking-methodologie* voorstellen om Vlaanderen te vergelijken met regio's uit Europa en de wereld. Geleid door de Studiedienst van de Vlaamse regering, zullen we het project *Toekomstverkenningen* op het niveau van het Vlaamse Gewest aanvangen. De Vlaamse overheid tracht ook zelf richtinggevend te zijn en zo de ontwikkeling en inzet van nieuwe technologieën binnen haar eigen diensten te stimuleren. Dit komt aan bod in *Innovatief via overheidsopdrachten*. Tot slot werken we twee projecten uit waarin kostenbesparingen belangrijk zijn: *een kosteneffectieve overheid* en *energiezorg in Vlaamse overheidsgebouwen*.

De wil om er voor te gaan

Het plan '*Vlaanderen in actie*' dat hier voorligt is geen vrijblijvend rapport. Het is een oproep voor een **engagerende actie**. We moeten de handen aan de ploeg slaan. En dat kunnen we. Want we hebben een hecht economisch weefsel van bedrijven, KMO's en zelfstandigen. We hebben een hecht sociaal weefsel van burgers en hun verenigingen. Ons onderwijs is goed. We hebben excellente onderzoeksinstellingen.

Dit **netwerk** maakt ons sterk voor de uitdagingen die komen van een veranderende en globaliserende wereld, die onze samenleving onder druk zet. We kunnen die druk opvangen en omzetten in een **nieuwe economische opleving** en een **sociale ontplooiing van elk individu**.

De dragende waarden van dit netwerk zijn democratie, respect, gelijke startkansen, levenskwaliteit, werkkraft, verantwoordelijkheidszin en vertrouwen.

Ons doel is: Vlaanderen opnieuw doen behoren tot de topregio's van de wereld. Daartoe spelen we onze **beste troeven** uit: onze ligging, onze mensen, ons innovatief vermogen, onze slagkrachtiger overheid. Internationalisering en aandacht voor duurzaamheid vervolledigen het rijtje. De vooruitgang waarvoor we de handen in elkaar slaan, steunt op economisch dynamisme, het feit dat mensen de hun aangeboden kansen benutten en ecologische zorgzaamheid. We willen voluit gaan voor nu en voor morgen, voor onze welvaart en ons welzijn en voor de toekomst en het geluk van onze kinderen. We moeten wel genezen van één kwaal: die van de berusting. Berusting in de vermeende vanzelfsprekendheid van onze welvaart is nefast.

Vlaanderen moet bewegen. **De toekomst winnen** is niet alleen een opdracht van de overheid. Het is er een voor ons allen: regering, overheidsdiensten, ondernemingen, onderwijs, kenniscentra, social-profitinstellingen, organisaties, verenigingen, werkgevers, werknemers, individuele burgers. Ons allen. U allen.

Het plan dat we hier voorstellen willen wij niet van bovenaf opleggen. De huidige sociaal-economische ontwikkelingen organiseren zich vandaag veel beter in horizontale netwerken en in partnerschap. We laten daarom de komende maanden ruimte voor dialoog en overleg. We laten de ruimte voor iedereen om mee te stappen in het denk- en doeproces. Zo winnen we samen de toekomst.

Zo creëren we vooruitgang én sociale samenhang, niet door intenties of door mooie traktaten, maar vooral door samen iets te doen. *'Vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen'*, iedereen, op zijn of haar manier.

Verantwoordelijke uitgever
Bart De Moor
Martelaarsplein 19
1000 Brussel